

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. XIX. Ex parte loci propriè dicti requiritur oppositio convenientis
dispositionus, scilicet quod sti sanctificatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Sect. 5. De solemn. Missæ Sacrificii cerem. Concl. 19. 537

Doctores cum Divo Thoma 3. p. q. 83. art. 3. ad 2. ubi sic ait: *Propter necessitatem potest hoc Sacramentum peragi in domibus non consecratis, vel violatis, sed tamen de consensu Episcopi, saltem rationabiliter presumpso; quia tanta potest esse necessitas, ut si non sit recursus ad Ordinarium, possit absque ejus expressa licentia celebrari; v. g. si in die Festo populus non habeat aliam Ecclesiam, in qua possit Missam audire.*

352. *Notat autem Logo disp. 20. n. 63. facilius esse quod celebretur in loco non sacro, quam in loco violato: quia violatio affert non meram negationem, sed privationem, & quasi pœnam, ratione cujus illa negatio est magis radicata, sicut carentia gratiæ & sanctitatis in peccatore est turpior, quam esset in homine existente in pura natura. Quod à posteriori clarè patet; quia in Ecclesia non consecrata potest celebrari ex deputatione Episcopi; & adhuc si violetur, potest cum reconciliatione Sacerdotis: si autem fuit consecrata & violetur, non potest absque reconciliatione facta per ipsum Episcopum; quia nimirum ratione majoris sanctitatis precedentis, majus & fortius impedimentum contrahitur, ad quod auferendum, major virtus est necessaria. Hactenus Eminentiissimus.*

Sed contrà facit, quod facilius auferatur violatio templi consecrati, quam negatio consecrationis, ut patet ex ritibus observandis in consecratione Ecclesiæ & reconciliatione.

Deinde, quod Episcopus possit de jure communi deputare Oratorium (saltem publicum) non consecratum ad celebrandum, & hoc absque necessitate. Nam, ut superius ostendimus, illa deputatio æquivaleret benedictioni, & per illam locus, qui antea erat profanus, fit sacer: sicuti autem sine necessitate potest locus aliquem profanum Ecclesiam consecrare, quidni similiter Ecclesiam deputare? Non ergo prohibetur consecratio in loco taliter deputato, ut bene in loco violato; & sicuti prohibetur in Oratoriis privatis, id est, privata auctoritate erectis, quæ non censentur loca sacra, ideoque licentiam in illis celebrandi non potest Episcopus dare sine justa causa, prout explico sequenti Conclusionem, quæ talis est:

CONCLUSIO XIX.

Ex parte loci propriè dicti requiritur appositio convenientis dispositionis, scilicet quod sit sanctificatus.

353. *Ta Scotus 4. dist. 13. q. 2. n. 13. & probant communiter Doctores per illud de Consecratione dist. 1. c. 1. Missarum celebrationes non*

alibi, quam in sacris Domino locis, absque magna necessitate fieri debere liquet omnibus, quibus sunt nota veteris & novi Testamenti præcepta.

Item per istud Felicis Episcopi Epistolâ primâ ad omnes orthodoxos, & refertur eadem distinctione cap. 11. Sicut non alii quam sacris Domino Sacerdotes debent Missas cantare, nec Sacrificia super altare offerre: sic nec in aliis, quam Domino sacris locis, id est, in tabernaculis divinis precibus à Pontificibus delibuit, Missas cantare, aut Sacrificia offerre licet, nisi summa coegerit necessitas. Sarius ergo est Missam non cantare, aut non audire, quam in illis locis, ubi fieri non oportet: nisi pro summa contingat necessitate: quoniam necessitas legem non habet. Quæ sit autem hæc necessitas, inferius edissero.

Eandem legem statuit Concilium Tridentinum, ut refertur eadem distinctione cap. 12. Missarum; inquit, solemnitas non ubique, sed in locis ab Episcopo consecratis, vel ubi ipse permiserit, celebranda esse censemus.

Præterea Sylvester Papa in generali residens Synodo dixit: Nullus Presbyter Missas celebrare præsumat, nisi in sacris ab Episcopo locis, qui sui particeps de cetero voluerit esse Sacerdotis. Ita refert Gratianus supra cap. 15.

Hæc, & plura alia decreta, quæ in illa distinctione prima de Consecrat. referuntur, novissimè renovavit Concilium Tridentinum sess. 22. in decreto de observandis & evitandis in celebratione Missæ dicens: Neve patiantur (Episcopi) privatis in domibus atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda & visitanda, sanctum hoc Sacrificium à secularibus aut Regularibus quibuscumque peragi.

Quin etiam videtur abstulisse potestatem Episcopis, quæ antea poterant dare licentiam celebrandi in quocumque loco decenti, ut patet ex can. Missarum ibi: Vel ubi ipse permiserit, & can. Hic ergo 14. eadem dist. sequentis tenoris: Hic ergo, id est, in presenti vita positos, oportet nos agnoscere voluntatem Dei, ubi & agendi & sacrificandi est locus; quoniam in aliis locis sacrificare & Missas celebrare non licet, nisi in his in quibus Episcopus proprius iusserit, aut ab Episcopo regulariter ordinato, tenente videlicet civitatem, consecrata fuerint. Alio enim non sunt hæc agenda, nec rite celebranda. Ita Clemens Epistolâ 3. Hanc, inquam, potestatem Episcoporum permittendi, vel præcipiendi celebrationem Missæ in quocumque loco decenti Tridentinum supra videtur abstulisse, aut certè limitasse.

Quod ultimum addo; quia non videtur eis ablata potestas dandi licentiam ut semel aut sæpius (secundum exigentiam causæ) in loco honesto (quamvis profanis ulibus destinato) super altari sacro & ornato, Missa celebretur; v. g. in cubiculo nobilis personæ, ex morbo diuturno decumbentis, prout declaravit Sacra Congregatio apud Barbolam p. 2.

Y y de

debet esse sanctificatus. Scotus.

Probatorem cap. 1. & 11. de Consec. dist. 1.

Item ex cap. 12. ead.

& cap. 15.

aliquæ de ceteris à Tridentino renovatis;

354. quod abstulisse videtur potestatem Episcopis dandi licentiam ut alibi celebraretur;

Clemens Papa.

aut certè eam limitasse;

Barbosa.

de Offic. & potest. Episcopi allegat. 23. n. 8. Ratio est; quia cum hujusmodi casus frequenter accidere soleat, ad bonum regimen animarum necessaria est Episcopis talis potestas.

355.
An Episcopus possit in quolibet loco decenti celebrare eum altari portatili?

GAVANTIN.

BONIFACIUS VIII.

Sententia affirmans probatur ex cap. fin. de Privil. in 6.

Similiter post Tridentinum potest Episcopus in quolibet loco decenti, licet profano, ob suam etiam commoditatem, tum in sua Diocesi, tum extra (quidni & Romæ? Nam de decisione in contrarium allata ab Ugolino apud Gavantum in praxi Episcoporum V. Episcopus nu. 9. non constat authenticè) five in domo seu palatio suo, five alieno, five domi, five ruri, etiam sub dio cum altari viatico seu portatili celebrare, aut facere celebrari coram se. Ita concessit Bonifacius VIII. & habetur cap. ultimo de Privil. in 6. ubi sic legimus:

Quoniam Episcopi, eorumque Superiores se habent diversis ex causis à suis Ecclesiis & Diocesis absentare frequenter; nec semper possunt commodè ad Ecclesias accedere pro Missa celebranda vel audienda in ipsis, sine qua eos transire non decet absque causa rationabili ullum diem. Ecce causa motiva privilegii, frequens scilicet absentia Episcoporum à suis Ecclesiis & Diocesis, & moralis quædam necessitas, id est, maxima decencia audiendi quotidie Missam. Sequitur privilegium:

Presenti Constitutione indulgemus eisdem ut altare possint habere viaticum, & in eo celebrare, aut facere celebrari, ubicumque absque interdicti transgressione illis permittitur celebrare, vel audire Divina. Ecce concessio absoluta & universalis sine limitatione itineris, vel infirmitatis.

356.

Sed huic veritati aliqui contradicunt, causantes Episcopos non posse uti illo privilegio, nisi in itinere, vel propter infirmitatem, quam Cardinales declararunt æquivalere itinerationi. Et ratio eorum est; quia cessante causâ, cessat effectus.

quod est generaliter intelligendum, uti sonat.

Respondendo, causam hic numquam cessare; semper enim verum est dicere, *Episcopi se habent diversis ex causis à suis Ecclesiis & Diocesis absentare frequenter*: id est, frequenter contingit Episcopos se absentare à suis Ecclesiis, & ideo Pontifex generaliter concessit, ut possint uti altari portatili ubique, etiam tunc quando sunt præsentis, & commodè alioquin possent audire Missam in Ecclesia. Præsertim cum jam haberent illud privilegium sine ulla restrictione per cap. *Missarum solemnium* supra: quod non est verosimile Bonifacium VIII. ibi voluisse restringere ad casum absentia: aut infirmitatis.

Respondetur declarationi Cardinalium.

Nec obstat Declaratio Cardinalium, quam allegat Cartuxanus lib. de differentia utriusque fori verb. *Missæ*, differentia 2. quia de illa non constat authenticè.

Dices; si antea habebant illam potestatem celebrandi extra Ecclesiam, quid necesse erat novo privilegio Bonifacii? Respondet Portel

in Resp. parte 3. casu 20. nu. 2. Credo quod id fecit ad tollendum scrupulum Episcopis celebrandi extra Ecclesiam, quando absentent à sua Diocesi, extra quam non habent jurisdictionem tam amplam.

Nota autem hoc privilegium tantum esse personale, ut nimirum ipse Episcopus celebret, vel celebrationi intersit. Colligo ex ultimis verbis: *Ubicumque absque interdicti transgressione illis permittitur celebrare vel audire Divina*. Ergo requiritur presentia Episcopi, cum non nisi præsentis possit celebrare, vel audire Divina. Ergo non poterunt alii Sacerdotes Episcopo non presente tali privilegio gaudere.

Rogas; an quando Episcopus vel alius coram ipso celebrat, fideles, etiam si non sint de familia ejusdem, satisfaciunt præcepto, si tali Sacro intersint die Festivo.

Respondeo affirmativè. Ratio est; quia præceptum audiendi Missam non obligat fideles ut in tali vel tali loco audiant; sed simpliciter, ut audiant Missam, ut inferius ostendam proprio loco.

Sed numquid præsentem Episcopo, alii & alii eodem die possunt ibidem celebrare? Licet videatur alicui posse solum unum, quia solum conceditur Missa, quam audit Episcopus, ne transcat dies, in qua ipse non audiat, ad quod inconveniens vitandum una factis Missa est, puto tamen posse plures; quia privilegia, quæ non sunt in ulius præjudicium, sunt amplianda, & quia id favet devotioni Episcopi, plures Missas audire volentis, quam à Canone foveri credendum est. Ita Tamburinus lib. 1. de Sacrificio cap. 4. §. 2. n. 11.

Atque hæc dicta sint de quocumque loco, etiam profano, camerâ quoque, vel aulâ Episcopi &c. Quomodo autem non sint contraria Decreto Concilii Tridentini, statim declaro. Quæro igitur, an Episcopus sine transgressione hujus Decreti possit deputare Oratorium privatum, ubi celebretur Missa indifferenter ab omnibus?

Portel supra n. 1. ait: Ego vidi meis oculis anno 1626. in aula cujusdam Domini tunc Collectoris istius Regni, publicari edictum Sanctissimi Domini nostri Papæ Urbani VIII. in quo prohibebat, ne Episcopus aliquis, vel similis Prælatus licentiam dare posset alicui celebrandi vel celebrare faciendi in Oratorii privati, & scirent omnes talem licentiam concedere esse referatum soli summo Pontifici.

Citatur etiam Breve quoddam Pauli V. vel verius Epistola quædam Cardinalis Horatii Lanciotti jussu Pauli V. die decimo Martii anno 1615. missa ad Illustrissimos Cardinales, Archiepiscopos, & Episcopos, quibus eis auferetur facultas, ut concedant licentiam habendi

habendi Oratoria in domibus privatis ad celebrandum. Et similem refert declarationem Cardinalium Azor tom. 1. Summæ l. 10. c. 26. in fine. Quid ergo?

Asinum.
359.
Potest domi fieri.

Respondere ad questionem cum Tamburino supra num. 12. Episcopus potest domi suæ sive urbana sive rusticana, sive intrâ Diocesim, sive extra, etiam sine licentia Episcopi, in cujus Diocesi moratur (id enim non pertinet ad jurisdictionem contentiosam, sed est quid voluntarium, quod ipse liberè valere exercere extra Diocesim) potest, inquam, Episcopus etiam solum Titularis, deputare Oratorium privatum, ubi celebretur Missa indifferenter ab omnibus.

ut declarat praxis.

Hæc doctrina, inquit ille Auctor, si alio argumento non firmaretur, sanè illud sufficiens esset, nempe id passim sine ullo scrupulo ab Episcopis in ulum deduci. Recordor ego, quòd sine ullo scrupulo celebraverim Missam in Oratorio, quòd Illustrissimus Cameracensis Dominus ac Pater F. Josephus Bergaigne Ordinis nostri piæ memoriæ, in domo sua rurali deputaverat ad celebrandum, ipso etiam absente.

Ratio fundamentalis.

Interim ratio fundamentalis est; quia ex una parte hanc facultatem amplissimè obtinet Episcopus in jure; can. *Missarum*, & can. *Hic ergo* supra, & ex alia parte nec Tridentinum, nec aliud Pontificis Decretum id illis prohibet: Tridentinum siquidem & alia Decreta mox relata, uti etiam declaratio Cardinalium (si de ea authenticè constet, quod non putò) loquuntur de Oratorii in domibus privatorum; porrò domus Episcopi non est domus privata, teste Gavanto parte 1. Tit. 20. ubi agens de hac controversia, sic inquit: Non tamen intelligitur domus privata Palatium Episcopi, ut notavit Carolus Episcopus Novar. in Comment. Canon. ad Can. *Missarum* 12. de Consecrat. dist. 1. in eo enim Capella deputari potest pro Missa celebranda.

Explicatur Conc. Trident.

Quæstio.

360.
In domo Episcopi possunt etiam plures Missæ celebrari.

In qua proinde posse plures Missas celebrari eadem die sive ab Episcopi familiaribus; sive ab exteris, sive præsentè Episcopo, sive absente, non est mihi dubium; quia hoc privilegium personale est simul & locale, id est, concessum tali domui respectu Episcopi cujus est, vel qui eam inhabitat, ita ut desinente inhabitatione hoc ipso amittatur illud privilegium, estò etiam Episcopus adhuc retinetet ejus dominium: siquidem jam desinit respectus ad Episcopum; qui non fundatur in dominio, sed in usu; quem ipse vel saltem sui obtinent talis domus. Pro quo

Declaratio Card.

Nota Cardinales unanimiter declarasse die 9. Septembris anno 1592. Tridentinum, in ea parte, in qua disponitur, extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria, Sacrificium Missæ celebra-

ri non debere, non derogasse privilegio introducto in favorem Episcoporum per capitulum de Privilegiis in 6. quia intentio Concilii est tollere abusus; at in Episcopo non est abusus, cum fiat ex causa, scilicet ut quotidie Missam audiant, quam non audirent si illa privilegia ipsis derogarentur.

Consimiliter intelligenda sunt Decreta Pauli V. & Urbani VIII. ut videlicet solum prohibeant Episcopis concedere licentiam celebrandi extra Ecclesiam in Oratorii; in quibus præsumi posset abusus; at in Oratorii Episcoporum abusus præsumendus non est: ergo quoad illa manet jus antiquum.

Nota secundò illa verba Tridentini: *Et ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria*. Quid si ergo in domo aliqua privata esset Oratorium, tantum divino cultui dedicatum, idque permaneret, putas, quia posset Episcopus post Tridentinum concedere licentiam, ut in eo celebretur?

Affirmat Zerola in praxi Episcopali parte 1. verb. *Missæ*, asserens Sacram Congregationem ita pluries declarasse. Bassæus verb. *Missæ* 4. nu. 1. citat pro eadem sententia Beia, Rodriguez, Suarez, Gutierrez & Quaranta, quorum auctoritate nixi aliqui Episcopi; etiam in nostro Belgio, illam licentiam concedunt; inquit Bassæus.

Alii autem sequentes oppositam sententiam, pro qua citantur Navarrus, Bonacina, Miranda, Fagundes, Gavantus, Marchinus, Lugo, illam negant. Et verò absolute negandam existimo, ubi vigent Decreta Pauli V. & Urbani VIII. de quibus supra fecimus mentionem.

Scias porrò multum diversa esse deputare sive designare Oratorium ad celebrandum; & concedere licentiam celebrandi. Nam quando Pontifex concedit licentiam celebrandi in Oratorio privato, una ex conditionibus est visitatio & approbatio Oratorii per Ordinarium loci. Vide Tamburinum supra §. 4.

Ceterum si Oratorium privata domus sit permanentè dicatum cultui divino; & habeat ingressum expositum, ut quilibet ingredi possit, Episcopus posset concedere licentiam ut in ipso celebretur. Ratio est; quia licet hujusmodi Oratorium sit erectum ex intentione commoditatis privata, de se tamen publicum est; cum habeat ingressum omnibus expositum, & sit erectum auctoritate Episcopi & subjaceat ejusdem visitationi: unde in hujusmodi Oratorio posset celebrari januis clausis, ita ut accedant tantum Domini & illi, quos ipsi voluerint admittere; quia ex præcepto habemus tantum, quòd Missa celebretur in Ecclesia seu Oratorio publico, non autem quòd publicè celebretur in ipso.

Decreta Pontificum explicantur.

361.
An Episcopus possit dare licentiam celebrandi in Oratorio privato?

Affirmat Zerola, Beia, Rodriguez, Suarez, Gutierrez, & Quaranta. Bassæus.

Negat Navarrus, Bonacina, Miranda, Fagundes, Gavanti, Marchinus, & Lugo.

362.
Diversitas inter designationem Oratorii ad celebrandum & licentiam celebrandi. Tamburinus.

363.
Privilegia
Mendican-
tium in hac
materia,

Primum
datum ab
Honorio
III.

Hæc sufficiant de potestate Episcoporum. Transeo ad privilegia Mendicantium, quorum primum erit illud, quod in corpore juris conceditur Fratribus Prædicatoribus & Minoribus cap. In his 30. de Privilegiis, ubi sic ait Pontifex Honorius III. Mirari compellimur, quod cum Fratibus Prædicatoribus, & Minoribus duxerimus indulgendum, ut ubicumque fuerint, sine Parochialis iuris præiudicio (id est, sine oblationibus quæ debentur Parocho de iure ex eo quod Sacramenta ministret) cum altari valeant viatico celebrare: quidam nimis stricte interpretando indulgentiam nostram, nituntur asserere, quod per eam prædicti Fratres præter Prælatorum assensum facere hoc non possint: propter quod eos celebrare iuxta indulgentiam Apostolicam non permittunt. Cum autem nihil eis conferret memorata indulgentia, sine qua id Prælati annuentibus, liceret eisdem: Fraternitati tuæ mandamus, quatenus interpretatione huiusmodi reprobata, dum tamen ab aliis, quæ iure Parochiali proveniunt, profus abstineant, datam eis licentiam celebrandi, auctoritate nostrâ non differas publicare, ita quod dicti Fratres aliquam ex indulgentia nostra videantur in hoc gratiam consecuti.

Secundum
datum à
Paulo III.

Simile privilegium concessit Patribus Societatis Paulus III. Bullâ, Licet debitum 8. apud Rodriguez ibi: Licet Præpositus, ac de eorum etiam facultate universis Fratibus & Sociis Societatis in locis, in quibus degunt, & eos pro tempore morari contigerit habere Oratoria, & in eis ac quocumque alio honesto & congruenti loco, in altari portatili cum debita reverentia, & honore celebrare.

quæ privi-
legia sunt
personalia.

Hæc sunt privilegia amplissima; verumtamen personalia, quibus proinde gaudere non possunt Sacerdotes sæculares, qui fortè socii sunt Religiosorum.

364.
Alia assi-
gnantur lo-
calia.

Alia sunt privilegia localia, quibus conceditur Religiosis, ut possint in suis domibus deputare Oratoria privata, ubi per modum habitus indifferenter ab omnibus celebratur. Inter hæc primum locum obtinet privilegium concessum Patribus Societatis à Gregorio XIII. post Tridentinum cum clausulis sufficienter derogantibus; in quo datur facultas, ut in Oratoriis & Capellis, quæ Provinciales Societatis per se ipsos, in Domibus, Collegiis, & aliis locis, ubi aliqui Societatis residebunt, approbaverint, Missæ & alia divina Officia celebrari possint, nullius alterius ad id requisita licentia. Ita refertur in Compend. Privil. Societatis verb. Oratoria.

Secundum
datum à
Pio IV.
Bassæ.

Est & aliud privilegium, inquit Bassæus verb. Missæ 4. nu. 1. concessum à Pio IV. Canonice Regularibus Sancti Salvatoris Lateranensis sub die 18. Maii anno 1565. ut possint celebrare in cellis seu cameris suorum infirmorum, nullâ Ordinariorum licentiâ re-

quisitâ, ut habetur in privilegiis eorundem Canonice Regularium Lateranensium, & refertur in Compend. Privil. Congregationis Sanctæ Mariæ Fuldenis Tit. Infirmi §. 5. Et notant Marchinus de Sacr. Ord. Traç. 3. parte 3. cap. 9. num. 12. Pasqualigus in Decis. mor. Decis. 176.

Nec huic privilegio obstat Decretum Tridentini: quia concessum fuit post ipsum Concilium, & cum amplissimis clausulis derogatoriis etiam Constitutionum editarum in Conciliis Generalibus. Non est autem necesse, quod infirmitas sit magni momenti; sed sufficit quod ratione infirmitatis non possit inferri exire à cubiculo, ut exprimitur in privilegio. Hicætenus Bassæus.

Qui ibidem cum aliis Doctoribus notat hoc privilegium non esse locale, sed personale, proinde sequi personam, ita ut in quocumque loco infirmus Regularis reperitur: etiam in domibus sæcularium, illo uti possit.

Docet præterea, cum Pasqualigo supra, qui citat Cast. Palao parte 1. tract. 3. de Cap. 1. Privil. disp. 4. puncto 2. §. 9. num. 1. Moniales subiectas Regularibus, communicantibus in privilegiis, gaudere dicto privilegio; quia cum sint veluti quid accessorium Regularium, & pars eisdem Ordinis, privilegium concessum Regularibus, extenditur etiam secundariò ad ipsas, quatenus illius capaces sunt.

Quidquid ergo sit de privilegiis concessis ante Concilium Tridentinum, siue Fratibus Minoribus ab Innocentio IV. Bullâ: Nos attendentes 25. & Sixto IV. Bullâ: Regimini universalis 14. siue Fratibus Prædicatoribus ab eodem Sixto IV. Bullâ: Novæ universi 33. siue Cisterciensibus ab Alexandro VI. Bullâ: Romanus Pontifex 14. apud Rodriguez. Quidquid, inquam, sit de his privilegiis, utpote de quibus movetur quæstio, an per Tridentinum sint revocata (ut etiam de privilegiis Honorii III. & Pauli III. supra commemoratis) abundè sufficiunt privilegia concessa post Tridentinum ad tollendum omnem scrupulum.

Dico, Quidquid sit; quoniam probabilis mihi est, istis privilegiis Regularium nullatenus per Concilium Tridentinum fuisse derogatum.

Primo; quia Tridentinum, solum decretum, ne Episcopi patiantur in privatis domibus à sæcularibus vel Religiosis Missam celebrari. Igitur donec Episcopi contradicant, non sunt illa privilegia revocata, adeoque possunt Religiosi celebrare, etiam in cameris, in quibus dormiunt conjugati, & in cameris propriis Religiosorum; hoc enim significat illud, *Ubicumque fuerint*, quod ponitur in privilegio Honorii

modò sic locus decens & aptus, & subsit aliqua iusta causa, quam crederem esse vehementes desiderium aegroti ad Sacrum audiendum & in illo communicandum; præsertim occurrente aliquo Festo principaliori.

Secundò; cùm privilegium Honorii insertum sit in corpore juris, non puto Concilium voluisse illud ab Episcopis impediri, cùm ad derogationem juris communis expressa ejus mentio fieri debuerit, ut constat ex praxi; quippe non obstante Decreto Concilii Tridentini sess. 23. de Refor. cap. 10. quo revocatur privilegium Abbatibus concessum conferendi Tonfuram, vel minores Ordines, Abbates, ut testatur Sanchez tom. 2. Consil. lib. 7. c. 1. dub. 19. n. 20. illos conferunt, cùm jure communi illam facultatem habeant cap. Cùm contingat 11. de Etate & qual. & cap. Abbates 3. de Privilegiis in 6. Pro quo

debeat, causa exprimat, aliàs derogationes, revocationes, cassationes, irrationes & annulationes quacumque, si quas aliter, quàm ut præferat à quocumque etiam Romano Pontifice fieri contigerit; ac quacumque exinde subsequuta nullus sint roboris vel momenti, ipsi concessis literis, privilegijs, indultis, gratijs, & exemptionibus, & libertatibus in suo pristino, plenario, atque integro robore duraturis.

Accedat concessio facta Prædicatoribus ab Eugenio IV. & Benedictinis ab eodem Eugenio IV. & Leone X. scilicet: Quod nulla litera seu privilegia Apostolica quibusvis personis, & quibusvis Collegijs, Vniversitatibus, seu Conventibus concessa contra tenorem privilegiorum Mendicantium & Benedictinorum, & eorum, qui per viam communicationis gaudent privilegijs eorum, prædicant dictis Religiosis, eiusq; domibus, locis, aut personis, nisi in eis cum expressione dictorum Ordinum & illorum Religiosorum, ac illorum domibus ac eis concessis privilegijs, nec non de Generali cuiuslibet dictorum Ordinum, qui pro tempore erunt specialiter ac expresse ac de verbo ad verbum mentio facta fuerit. Ita teste Rodriguez tom. 1. 99. Regularium q. 9. à 6. habetur in Compend. Societ. tit. Privil. §. 8 & in Compendio Ciltert. eodem verbo §. 7.

Eugenii IV. & Leonis X.

Rodriguez

Addit Rodriguez: Et advertendum quòd facta revocatione generali privilegiorum non censentur revocata privilegia Regularium, cùm privilegia Regularibus propter merita concedantur, & privilegia propter merita nunquam in dubio revocentur, licet in revocationibus verba generalia & geminata ponantur: jam autem ad minus dubium est, an prædicta privilegia per Tridentinum revocentur.

368. Privilegia Regularium ob meritum concessa, non revocantur in dubium.

Altiùs clamat Bruno Chassaing de Privil. Regul. Tract. 1. c. 5. propof. 5. Adde, inquit, præmissis, quòd tantùm abest, quòd prædicta revocatio generalis privilegia Regularium revocet, quin imò illa confirmat, ut manifestè constat ex Bulla Urbani VIII. in favorem Congregationis Sancti Mauri edita anno 1627. actus initium: In supereminenti, in qua hæc verba habentur: Neque sub quibuscumque similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & alijs quibuscumque dispositionibus, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam derogatoriis derogatorijs pro tempore quomodolibet factis comprehendatur confundi, sed ab illis semper perpetuo excipi: & quoties illa emanabunt, toties in pristinum & validissimum restitutas, repositas & plenariè reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data, quancumque eligenda concessis esse & fore etc. Quid clarius? Hæc ille.

& revocata magis confirmantur ut ait Brunus Chassaing.

Urbanus VIII.

Sed ego hanc Bullam non invenio apud Cherubinum in magno Bullario Romano; neque apud R. P. Augustinum à Virgine Maria qui novissimè anno scilicet 1661. impressit

Y y 3

privi-

Secl. 5.

367. Duplex est genus privilegii.

Regulium privilegii non derogant, nisi fiat expressa eorumdem mentio, ut patet ex Constitutione Julii II.

privilegia omnium Religiosorum Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium in quibus ipsi communicant, allatis fideliter propriis verbis Constitutionum Summorum Pontificum usque ad Alexandrum VII. inclusive. Fides ergo permaneat penes Brunonem. Ab illa Bulla non dependet veritas principalis doctrinæ. Contra quam

369.
Privilegium
Gregorii
XIII. con-
tra Conclu-
sionem al-
legatur,

Dicit quispiam: Gregorius XIII. ut supra vidimus, concessit privilegium Patribus Societatis erigendi Oratoria in propriis domibus, in iisque celebrandi, cum clausulis derogantibus Concilio Tridentino. Similiter cum eisdem clausulis concessit aliud privilegium (ut refertur in Compend. Privil. Societ. verb. Altare) ut possint Patres in Missionibus, quæ à Superiore fiunt, Sacrificium Missæ super altare viatico ubique gentium, cum debita reverentia & honore celebrare, etiam in Castris Militum, modo loca, est communia, & profana, tuta & honesta sint, & Præpositus Generalis, aut per eum Provincialis eo utendum fore iudicaverint, & posse ibidem sacram Eucharistiam Fidelibus ministrare.

sed explica-
tur,

Quid erat opus clausulis illis derogatoriis, si Tridentinum non revocat privilegia Regularium? Respondeo, id fecisse ad majorem securitatem, propter sententiam multorum, quam videtur Gregorius supposuisse, qui censent privilegia fuisse revocata, maxime quæ concedunt celebrationem omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria.

Quod addo, quia de illis quæ licentiam tribuunt celebrandi in Oratoriis, & erectis in Infirmariis, Grangiis, aliisque locis Religiosorum, inter quæ computo domum Refugii, minor est difficultas, si nudè spectemus verba Concilii. Nam Oratoria illa non dicuntur esse in domibus privatis, contra quas tantum agit Concilium Tridentinum, sed in domibus communitatis.

370.
Nominè Ec-
clesiæ etiam
Monasteria
intelligun-
tur.
Rodriguez.

Quid nomi-
nè Monaste-
rii intelli-
gatur?

Eugenius IV.

Neque in his locis videntur celebrari Divina omnino extra Ecclesiam, cum secundum Doctores communiter, ut ait Rodriguez tom. 2. qq. Regul. q. 75. a. 1. nominè Ecclesiæ etiam Monasteria comprehendantur; nomine autem Monasterii claustrum, domus, & officinæ interiores, prout explicat Innocentius IV. in declaratione Regulæ Fratrum Minorum.

Quantum ad Grangias, Eugenius IV. prout refertur in Compend. Ordinis Cisterciensis, Concessit quoddam Grangia Monasteriorum Cisterciensium, sicut Ecclesiarum atria à pravorum hominum incursu & violentiâ libera & quiete debent esse, ita ut nemo in eis hominem capere, spoliare aut ruinam exercere præsumat, in virtute Spiritus Sancti inhibendo statuit. Ita lego apud Rodriguez supra art. 2.

Utumque ergo sit de hac appellatione & nomine Ecclesiæ, non debemus de illis locis

judicare, sicuti de domibus privatis, quod sufficit; & quamvis in his locis non videantur celebrari Divina omnino in Ecclesia, quia Monasterium in omni rigore non est Ecclesia, utpote quod non polluitur sanguinis aut seminis effusione, est Ecclesia polluitur; equidem non omnino extra Ecclesiam, quia Monasterium aliquo modo censeri potest Ecclesia.

Hucusque de privilegiis celebrandi extra Ecclesiam sive locum sanctificatum, per quem intelligo locum divino cultui dedicatum per consecrationem, vel benedictionem, vel saltem per Episcopi deputationem.

Si autem à me queritur, quantum sit peccatum sine dispensatione Episcopi, aut hujusmodi privilegiis Pontificiis celebrare extra Ecclesiam? Respondeo citius cum communis Doctorum esse peccatum mortale; quia transgressio legis Ecclesiasticæ in materia gravi, quæ gravitas partim colligitur ex materia subiecta, scilicet celebratione Missæ, quæ ex se levis est; partim ex abusibus, qui facile contingunt, si unicuique liberum esset ubique, quæ vellet hoc Sacrosanctum Sacrificium offerre; partim etiam ex pœna depositionis, quam transgressoribus comminatur Sylvester supra cap. Nullus de Consec. dist. 1. Et decretum in sexta Synodo cap. 31. his verbis: Clericos, qui ministrant (id est sacrificant) vel baptizant in Oratoriis, quæ intra domos sunt, cum consensu Episcopi loci hoc facere præcipimus. Si quis vero hoc non observaverit, deponatur. Ita refert Gratianus de Consecrat. dist. 1. cap. 34.

Interim contrarium asserit Sa correctus à Magistro Sacri Palatii verb. Missæ n. 20. si absit contemptus & scandalum, citans Sorum dist. 13. q. 2. art. 3. Sed non est audiendus, nisi ab illis, qui docent, nulla præcepta humana obligare sub mortali, si absit contemptus & scandalum, quod constat esse falsum.

Cæterum, quoniam necessitas legem non habet, liquet profectò ex juribus in principio Conclusionis allegatis, nullum esse peccatum celebrare extra Ecclesiam, ubi Summa cogerit necessitas, ut habetur cap. 11. Sicut non alij. de Consec. dist. 1. Variæ autem à Doctoribus allegantur necessitates.

Casus necessitatis (inquit Scotus 4. dist. 13. q. 2. n. 13.) sunt isti, ut si Ecclesiæ in Patria sunt destructæ, vel si quis in via penitus non poterit accedere ad aliquam Ecclesiam consecratam, quod regulariter verum est de navigantibus, & cæteris huiusmodi. Intellige, quando urget præceptum audiendi Missam.

Patet ex ratione, quam subjungit: Non enim videtur verosimile, quod observationem illius præcepti Decalogi, Sanctificæ Sabbatum, (quod præceptum Ecclesiæ interpretata est in hoc quod est audire Missam die Dominico de Consec. dist. 1. Missas) voluerit Ecclesiæ impedire per aliquod præceptum ministris

Secl. 5. De solemn. Missæ Sacrificii cerem. Concl. 19. 54.

minoris obligationis, ut per talem, vel talem locum requirit ad hoc ut Missa audiatur, cum non debeat quis refringi ab observatione magis necessarij, per arctationem ad minus necessarium. Hæc Doctör Subtilis.

quod observationem illius præcepti..... voluerit Ecclesia impedire per aliquod præceptum minoris obligationis.

Hic ergo sit casus quartus, de quo sic lego in Concilio Triburiensi, & refertur de Consec. dist. 1. cap. 30. *Concedimus etiam ut sicubi..... à Normanis, & Sclavis, ab Ungaris & malis Christianis, seu alio quacumque modo Ecclesia fuerint incensa & combusta, in Capellis cum tabula consecrata Missas interim celebrari permittimus, donec Ecclesia ipse restaurari queant. Sequitur de itinerantibus: In itinere vero positus, si Ecclesia defuerit, sub dio, seu in tentorijs, si tabula altaris consecrata, ceteraq; sacra ministeria ad id officium pertinentia ibi assuerint, Missarum solemnia celebrari concedimus: aliter omnino interdiciamus.*

374. Quartus Triburiens.

Abolutam necessitatem celebrandi extra loca deputata, negat Bassæus,

admitte moralem.

Contrarium videtur innuere Bassæus verb. Missa 4. n. 1. dicens, non posse unquam intervenire absolutam necessitatem celebrandi extra loca deputata, quia quando non potest celebrari in locis deputatis, cessat præceptum audiendi Missam. Ex quo infert: Itaque solum potest intervenire quedam necessitas moralis, fundata in exigentia devotionis fidelium; quia videlicet indecens sit, quod fidelium devotio defraudetur non celebratione, aut quia celebratio censetur necessaria ad conservandam devotionem: quæ est ponderanda habitâ ratione circumstantiarum. Unde generaliter tunc censenda est adesse necessitas, quando cultus divinus notabiliter læditur aut imminuitur, si non celebratur. Hucusque Bassæus, cujus doctrinam statim examino.

375. Casus necessitatis aliquoties Primus. Secundus.

Casus ergo necessitatis sunt: Primus, quando aliqui peregrinantes diu, puta per mensem, Missâ caruissent; immo ne in solemnioribus Festis eâ carere cogantur. Secundus, quando ex quacumque causa confluit magna multitudo, ita ut non possit capi intrâ locum destinatum ad celebrandum.

Tertius.

Tertius & frequentissimus in Castris militum, maxime (inquit Bassæus supra) diebus Festis, & quando pugnandum est, tum quia tunc militum devotio valde periclitaretur, nisi Sacrificio fueretur: tum quia cum in pugna milites se exponant evidenti periculo mortis, oportet ut possint se preparare per facram Eucharistiam. Immo etiam diebus non Festis quoad Generales, & alios primarios Ductores militum.

Sed unum verbum antequam pergo ad alios casus. Quare putas Bassæus distinguit inter diem Festum, & non Festum, si in die Festo cessat præceptum audiendi Missam? Quia alioquin, inquis, valde periclitaretur devotio militum. Sed contra, si periculum indevotionis est causa sufficiens, cur non etiam præceptum audiendi Missam, cujus finis est devotio? An fortè excusaret Bassæus illos milites à peccato, qui nollent audire Sacrum, quod fieret die Dominico extra loca deputata? Non credo. Quomodo ergo verum est quod supra dicebat: Quando non potest celebrari in locis deputatis, cessat præceptum audiendi Missam?

Et verò si Parochus possit diebus Dominicis & Festis celebrare extra loca deputata, quando hæc omnia diruta sunt, de quo non dubito, quare non tenetur, ut populus satisfaciat suæ obligationi? Haud video aliquod solidum fundamentum id negandi: *Non enim videtur verisimile* (ut Scotus supra bene dixit)

Quintus.

Quintus erit in litore pro nautis intrâ tîremes existentibus, vel multitudine etiam navigantium in alijs navibus, dum non possunt navem deserere, ut saltem Festo die Missam audiant.

In his & similibus casibus si commodè fieri potest, decencia postulat ut petatur licentia Ordinarii: alioquin non est de ea laborandum, cum ipsa necessitas sufficienter eam tribuat, ut patet ex iuribus supra citatis; semper autem exigitur altare portatile consecratum cum cæteris necessarijs ornamentis, de quibus in consequentibus.

In distis casibus decens foret petere licentiam Ordinarii.

Illud quasi pro coronide ad calcem hujus Conclusionis addiderim, posse, saltem de licentia Pontificis, celebrari in ipsis navibus, præsertim grandioribus, etiam dum navigant, seculo semper periculo irreverentiæ. Et sanè quidni hodie possit fieri, quod olim fecisse Sanctum Wulfranum Senonensem Archiepiscopum narrat Surius tom. 2. die 20. Martii, & refert Cardinalis Baronius tom. 8. anno Domini 700? Vel si fieri non possit, quo jure?

375. De licentia Pontificis potest celebrari in navibus saltem grandioribus.

Nam in primis jus naturæ, & jus divinum solum exigunt debitam reverentiam in celebratione hujus mysterii: constat autem ex testimonijs fide dignis (quæ testatur se vidisse Cardinalis Lugo disp. 20. n. 87.) nullum profus esse in illis magnis navibus periculum irreverentiæ: in iis enim locus aptissimus destinari facile potest, decenter imò & magnificè ornatus, ab omni sœtore & sordibus secretus, in quo debito tempore celebretur: potest etiam facile vitari omne effusionis sanguinis periculum; tum, quia periti naucleri prævident maris commotionem, quæ si imminet, præmonebunt ante Missæ initium; tum, quia adesse potest alter Sacerdos, qui post consecrationem calicem manu teneat, ne cadat aut moveatur, quibus positis nullum profus remanet irreverentiæ periculum.

cum id non repugnet juri naturali, aut divino.

Quantum ad jus humanum, seu prohibitionem Ecclesiæ, solum adferri potest quoddam Rituale antiquum approbatum à Leone X. ubi 1. part. Tract. 4. cap. 35. dicitur: *In loco fluctuant.*

376. Obstat jus humanum.

fluantibus, ut in mari & fluminibus celebrare non licet alicui. Hoc tamen parum probat; nam, præterquam quod non satis constat de illa approbatione Leonis; ut ostendit Lugo supra n. 82. illa approbatio, si quæ fuit; non plus videtur sonare, quam licentiam juxta illud Sacerdotale operandi; non verò præceptum, aut legem.

sed intelligendum quando foret periculum irreverentie,

Atque ut esset lex sic operandi, intelligi debet quando est periculum effusionis sanguinis aut alterius irreverentiæ, ut omittam Pontificem in omni lege humana dispensare, adeoque saltem de ipsius licentia in tali loco posse celebrari, etiam non obstante quacumque consuetudine in contrarium; quamquam consuetudo illa introducta magis fuerit, tum ex negligentia & repiditate fidelium, qui non ita solliciti erant de fructibus hujus Sacrificii & Sacramenti; tum etiam quia non erant in usu navigationes ita longæ & diurnæ, sed breves, & in quibus frequenter possent ad terram accedere, & in littore celebrare.

377. prout etiam intelligendi sunt opposita sententia Auctores.

Porro Auctores, qui communiter negant hoc esse licitum, intelligendi sunt at supra Sacerdotale Romanum; quando foret periculum alicujus irreverentiæ. Sic loquitur Antoninus 3. parte tit. 13; cap. 6. §. *Hu verbu*: In nulla necessitate licet celebrare in mari; vel super fluvium, ubi probabiliter timetur de effusione sanguinis propter agitationem navis. Eadem verba habet Sylvester verb. *Missæ* 1. q. 2. verſ. *Secundum*, & alii quos citat Cardinalis Lugo supra n. 84.

Sylvester Lugo.

Absente tali periculo esse licitum, quidam docent, Emanuel Sa, Major,

Cæterum licere, ubi non est illud periculum, in terminis docet Emanuel Sa correctus verb. *Missæ*, n. 19. Super mare, inquit, aut fluvium, si timetur sanguinis effusio, celebrare non licet; si non timetur, putarim licere; sed standum erit consuetudini receptæ. Eodem modo loquitur Major in 4. dist. 13. q. 4. paulò post principium, ubi postquam dixit non esse in mari celebrandum, subjungit: Cùm autem non patet accessus rationabilis ad terram, tales exculantur ab auditione Missæ; esset enim periculum effusionis sanguinis Christi, à quo ubi caveretur, possent celebrari.

Durantes,

Ejusdem opinionionis videtur fuisse Guilielmus Durantes lib. 4. Rationalis Divini Officii cap. 1. n. 41. ubi sic ait: Potest autem esse necessitas, ut Missa dicatur in mari, vel in exercitu sub papillione. Henriquez lib. 9. de Missa cap. 27. n. 3. in fine sic inquit: In fluvio placidissimo, ubi effusio sanguinis timeri non posset, fortasse in necessitate liceret. Et in margine dicit hanc esse sententiam Recentiorum; quam expressis verbis post exortam hanc controversiam tradit Fagundez lib. 3. de primo præcepto Ecclesiæ cap. 10. & novissimè Jacobus Granado in 3. parte Controvers. 6. de Eucharistia tract. 14. disp. 13.

Fagundez,

& Jacobus Granado.

378.

Cùm ergo in necessitate ex licentia Episcopi,

vel etiam sine illa, juxta superius dicta, possit celebrari extra Ecclesiam, dum tamen reverentia debita fervetur, quid obstat quò minus in diurnis navigationibus id fiat? Primò, ut satisfiat præceptis Ecclesiæ audiendi Missam, accipiendi Viaticum, Eucharistiam in Paschate &c. Secundò, ut major sit in navibus observantia divinæ Legis, & Christiani mores peccandi consuetudine non corrumpantur. Tertio, ut otium vitetur. Quarto, ut pericula oceanis, vel impediatur, vel mitigentur, quod experientiâ constat factum.

Propter hæc Lusitani primò in navigatione Indiæ Orientalis; dein Hispani in navigatione Indiæ Occidentalis in navibus celebrantur, non tamen absque licentia Pontificis, vel Episcopi: immo Episcopi ipsi primi fuerunt, qui celebrarunt. Vide Lugonem supra n. 89.

Si dixeris, ante paucos annos Pontifex negavit licentiam celebrandi pro triremibus in mari Mediterraneo: Respondeo id factum fuisse, quia illæ triremes non sunt ita aptæ ad celebrandum, sicuti grandiores illæ naves, & aliunde frequenter ad terram accedunt, ubi in littore altari erecto possunt ex ipso mari Missam audire.

Et hæctenus quidem de loco celebrationis propriè dicto, id est, Ecclesia, seu Oratorio. De loco autem mobili, inquit Scotus supra n. 14. *five vase, distinguo, quod vas remotum est altari..... Vasa propinqua sunt altari, & patena. Pro vase remoto erit*

CONCLUSIO XX.

Ad Sacrificium Missæ licitè offerendum requiritur Altare lapideum, Chrismatis unctione benedictum ab Episcopo, vel ex commissione solius Pontificis à simplici Sacerdote.

Patet ex perpetuo usu Ecclesiæ & communis Doctorum sensu, neque legitur unquam Pontificem dispensasse, vel licentiam concessisse celebrandi sine altari consecrato, & cæterisque sacris ministeriis ad id officium pertinentibus.

Quid clariùs, quàm quod refertur ex Concilio Triburiensi dist. 1. de Consecrat. cap. *Concedimus* 30. *In itinere positu, si Ecclesia defuerit, sub dio, seu in tentorijs, si tabula altaris consecrata, cæteraq; sacra ministeria ad id officium pertinentia ibi affuerint, Missarum solemnè celebrari concedimus; aliter omnino interdiciamus.*

Et verò, si Sacrificia veteris legis super altare offerri debebant, quanto magis Sacrificia novæ legis?

Quòd